

Передплата

на «РУСЛАНА» вносьть:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Посилання число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Виреш ми очі і душу ми виреш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о год. 6-й пополудні.

Редакция, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. 9
ул. Коперника. — Експедиція
місцева в Агенції Ляндовского
в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереження. —
Рекламації неопечатані вільні
від порта. — Оголошення зви-
чайні приймають ся по ціні
10 кр. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 20 кр. від стрічки. По-
дьяки і приватні донесення по
15 кр. від стрічки.

Що діє ся з руским перекладом нової про-
цедури цивільної?

Нова процедура цивільна входить в
житє вже з новим роком, тож не дивниця,
що всі правники запопадливо єї студіюють
і готовлять ся до практичного єї приміне-
ня. Але коли польських видань появилсь
вже кілька, а німецьких (навіть з комента-
рами) — ще більше, то одні Русини окрім
норми юрисдикційної, котра з законом у-
відним появилась перед двома місяцями
окремою книжкою, — не можуть діждатись
нічого більше — отже ані поступованя су-
дового, ні езекуційного, ані закона про
організацію судову. Нам виправді звісно,
що окремий комітет Наукового Товариства
ім. Шевченка займав ся виготовленєм рус-
кого перекладу, але що сталось опісля, то
значить, чи ціла рукопись є вже готова і
чи вона ще у Львові, чи у Відні — про
се нігде ми не чули. Наколиж цілий пере-
клад є вже у Відні, то хіба від недавна,
бо доси нема ще навіть перекладу посту-
пованя езекуційного ані закона про ор-
ганізацію судову у «Вістнику законів дер-
жавних» за рік минувший 1896-ий і через
те минувший річник «Вістника», хоч тепер
вже конець липня, в руским перекладі і до-
си ще не скінчений!... А треба знати, що
теперішній редактор руского тексту «Віс-
тника» є дуже запопадливий, так що руске
виданє «Вістника» появляє ся навіть скор-
ше як польське. Очевидно не ходить о те,
щоб кому небудь дорікати, але на всякий
спосіб треба старатись сю справу приспі-
шити, бо коли всі правники Русини поку-
пують собі тексти польські чи німецькі і на
них навчать ся, то відтак мало хто схоче
придбати собі руский текст, а ще менше
хто стане вдруге студіювати процедуру з
руского перекладу і виданє лежати ме й
не рухане. А одно і друге не лежить в на-
шім інтересі!

В звязи з процедурою стоїть і «Ин-
струкция», видана яко розпорядок міністра
справедливости з 5-го мая 1897, котра за-
микає законодатну працю на полі нового
процесу цивільного. Се є обширна праця
кодифікаційна, обіймаюча 414 параграфів
і понадто 106 формулярів на різні викази
і записки. Польські газети пишуть, що з
«інструкції» друкованої у «Вістнику» (в
польським перекладі) робить ся рівночасно
відбитка в книжковім форматі для поль-
ських правників, тож накликають всіх своїх
здержуватись з закупном німецької «інструк-
ції», тим більше що польська відбитка «ін-
струкції» продавати меть ся по дуже таній
ціні. Не знаючи, чи також з руского пере-
кладу «інструкції» робить ся окрема від-
битка в книжковім форматі, позволимо со-
бі тою дорогою звернутись до редактора
руского тексту «Вістника» дра Олександра
Кулачковского з просьбою, щоби подбав
про се, аби Русини-правники мали також
інструкцію в книжковім форматі, а тим
чином посідали в тім самім книжковім фор-
маті повний комплект усього, що відносить
ся до нової процедури.

Правник.

Посол Едв Грегр
перед виборцями.

Довголітний посол сойму чеського і ради
державної, противник Старочехів, опозиціоніст
з часів ери Таффого і коаліційного кабінету,
той сам, що колись право державне чеське на-
звав фідібусом до люльки — др. Едвард Грегр
станув 18 липня перед виборцями в Шлянї, що-
би висказати їм свою *личну думку* про нинішнє
положенє і найближшу будучину. Річ єго за-
мітна тим, що виявляє докладно мисли ради-
кальнійшого сторонництва межи Молодочехами.
Др. Едв. Грегр не любить дипломатизувати.
Він дивить ся на політику дуже реально, а має
передовсім на оці інтерес свого народа. Пода-
ємо річ єго в вірнім скороченю. Грегр сказав:

«Висказую свою *личну* думку про нинішнє
положенє політичне. Положенє се не дуже яснє.
До правительства не міг я набрати того довіря,
яке мають мої товариші в теперішній ері. Не
маючи довіря, не хотів я єго впоювати і в моїх
виборців. Але з другої сторони не спинав я ні-
чим акції політичної моїх товаришів, а тим
менше правительства. Акція та заповідала
чеському народови великі користи. Тількож я
яко 36-літній посол бачив вже такі і другі ак-
ції, але они не принесли Чехам повної справе-
дливости. Як вже політичне положенє на по-
чатку ери гр. Баденього було непевне і неяснє,
так тепер стало оно ще менше ясним. Ніхто
не в силі сказати, що станєсь за 48 годін? Ав-
стрия славна з несподіванок. Нарід чеський зда-
вав ся вже нераз доходити до своєї цілі, але
через одну ніч змінялось все, і то на гірше.
Якаж ситуація? Она непевна, хитлива, повна
заколотів, дійсний хаос, з котрого ніхто не уміє
найти виходу. Віз державний попав в болото,
не може ні в перед ні в зад; а ніхто не знає
з сего болота виїхати, не знає навіть і той, що
на козлі сидить і має обовязок виїхати на сухе.
Німці кажуть, що задля розпоряджень язикових
они сей віз державний ще придавлять в тім бо-
лоті, щоби глибше загруз. Даймо їм волю. Най-
придавлюють. Самі відтак будуть жалувати, бо
на тім возі їм завігді добре їхало ся. Німці
удают, мов-то в теперішній борбі розходять ся
їм лише о розпорядження язикові. Се неправда.
Се політичний швіндель і комедия. Причина
борби деінде. Чим же суть ті розпорядження?
Они суть на те, щоби в краю, де люди говорять
двома язиками і урядники знали оба язики.
Таж урядники суть для людей, а не люди для
урядників. Се така ясна річ, що кождий зро-
зуміє єї і без розпоряджень язикових. Таж
урядник мусить зрозуміти населенє. Як би слу-
чайно урядник чеський не зрозумів Німця, па-
нове, от тоді піднято би крик! А чейже таке
саме право до урядників прислугує і Чехам.
Тількож бачите, сего права нашого до урядни-
ків не хотять нам Німці признати, бо они ува-
жають себе за вищий, привілегований нарід,

6

Забавка не до забави.

Евгена Мандичевского.

(Конець.)

— Красно, благородно умієш мстити ся.
Месть і несподіванка для мене!

— Що се має означати? Говори яснійше.

— Душечко! — смиляв ся Константин,
і гладив єї волоски збурені. — Досить того уда-
ваня і скритости!

Ольга піднеслась зі сідження.

— Не можу зрозуміти твоєї недовірчиво-
сти, мій Константине. Колиб я мала нині чим
живитись, не сказалаб тобі ані одного слова,
але не маю нічо, нічо, нічо!

— Нічо не маєш? — спитав і відвернув ся
від жінки. — То що иньшого. І я нічого не маю.
Гляди і дальше, щобиш мала з чого жити! Коли
ти до тепер потрапила, потрапиш і дальше.

— Прецінь не схочеш, щоби я з голоду
умерла?

— Душечко! Серденько! До чого придалось
балаканє. Колиб ти і на голову мене поставила,
до ані крейцар не вилетить з кишені.

— Фе! Не встидаєш ся яко мужчина так
зі мною грати ся? Я зробила для тебе більше,
чим було в моїй силі, я жертвувала все для
тебе, але ти певно не хочеш пригадати собі тих
часів, коли ти присягав, що гроші нас не злучи-
ли, гроші не розлучать!

— Фрази пусті, котрі говорять ся до кож-
дої, а мудрійші знають, що на такі відповідати.

— То гадаєш мене тепер розуму учити, те-
пер, колиш мій маєток пропустив, а я з голоду
гинути мушу. О помиляєш ся! І я маю свої пра-
ва, і ужию їх! Чоловік має дбати про жінку —
а ти що? о побачимо! побачимо! побачимо, чия
права!

— Ого! В такім тоні! Таке говоренє, в та-
кім тоні, такими словами, до мене — до сво-
го чоловіка. Тихо вже будь — скінчім!

Хвильку стояла Ольга та піднесши знов
очі заплакані, заломила руки: Константине!
Константине! Чого хочеш від мене?

— Нічого! Тоді хотів я тебе, тоді — коли
ти була вдовою з маєтком!

— Отже тепер не потребуєш мене більше.
Я сповнила свою задачу для тебе, отже і йти
можу!

— Не буду плакати!

— Отже можу йти? — Чи заваджаю тобі?

Скажи вже раз, скажи, щоб я знала, що маю
діяти? Константине! Чуєш? Хочу знати. Ска-
жи, чи маю йти? Хочу мати рішучу відповідь!
— закінчила з гнівом.

— Но, то йди собі, йди! — шепнув нетер-
пеливо Константин.

Ольга закрила лице заплакане, виїшла
з хати, усїла на порозі і виливала дальше сльо-
зи а біль стискав нещасливе серце. Чекала.
Він мусів сюди йти.

І дійсно — виїшов по хвилі, а побачивши
єї, сказав: — Невісто! Чи хочеш, щоби і сусіди
довідались о нашім положеню? Ходи до хати!
Щож? Не хочеш?

— Чим же маю бути в твоїм домі?

— А! то сиди собі! — І затріснув двері.

Ольга заносилась від плачу. Зійшла пома-
лу по сходах на долину і станула при вікні, що
виходило на подвірє. Притулила голову до зим-
них крат зелізних — задумалась. По хвилі стря-
слась на цілїм тілі, як би хотїла який тягар зі
себе скинути і виїшла на улицу.

Нинішній день не ріжнив ся нічим від ми-
нувшого. Ольга ішла головною улицею міста, а
коли та скінчилась, виїшла на отверте поле.
Ішла, не знаючи дороги, але знаючи ціль.

що призначений панувати над нами, над народом меншевартином. Ось де причина теперішньої борби! Німці боять ся *втратити верховодство* над другими народами австрійськими. А ми? Ми боремось о звичайну рівноправність народів австрійських о те, щоби жаден нарід австрійський не був давлений. Але Німці не в силі сего становища зрозуміти. Вони хотять і дальше панувати над Слав'янами і їх винародовлювати. Австрія, по їх думці, мусить бути *державою німецькою*, або — найпропадає. Се їх оклик. А позаяк розпорядження язикові перебили їм ту роботу, позаяк ті розпорядження мають скріпити чеський елемент, позаяк Німцям не можна буде Чехію прилучити до великої Германії а Чехів потопити в морю німецьким, — то для того вони верещать і лютують.

Поїдьте за границю, а там в кожній коршмі німецькій скажуть вам, що Німці мусять колись загорнути Чехію. Я не додаю. Так є. Читайте лише річи Шенерера. Він зняв вже маску з лица Німців і каже ясно, що нинішня борба не звернена проти Чехів, а звернена проти істновання Австрії і проти династії. Таж не лише в раді державній а під самими вікнами цісарськими, в бургу, кричали Німці: «Най живі німецька іредента!» Таж цілу Німеччину кличуть нині Німці в поміч. Вони понижують тим цілу нашу державу. Ся головна ціль Німців австрійських була нам від давна звісна і ми при всякій нагоді звертали на ту іреденту увагу міродатних кругів. Ми не можемо допустити, щоби Австрія була зависимою від Німеччини. Ми, а не Німці, єсьмо державним елементом. Німці зраджують просто Австрію, хоч кричать, що ми єї розбиваємо. Се хитра політика, а мимо того їм вірять в горі.

Деякі мужі державні зрозуміли зрадливе змаганє Німців австрійських, котрі на те сотворили централістичну конституцію, щоби Слав'ян повести під кормигу Німеччини. Гр. Гогенварт і гр. Поттокий хотіли давно знищити централізм. Що ті наміри розбито, то причина до того лежала раз: в велико-німецькій шовінізмі, що обняв і висші сфери (котрим більше залежить на силі Німеччини як на істнованю Австрії), а відтак в заграничній політиці Австрії, в антагонізмі Австрії до Росії. Але тепер, по гостині цісаря в Петербурзі, мабуть упав сей страх перед Росією і тому не треба вже так тісно вязати ся з Німеччиною. Я вдав ся на поле політичне, бо хочу показати, що на внутрішні заколоти в Австрії треба дивити ся з висшого становища, а не з того, чи там один або другий лінивий студент німецький хоче або не хоче учити ся по чеськи.

В Австрії розходить ся тепер о політичне єї переобразование. Для того і положенє внутрішнє є *дуже серйозне і критичне*. Як би мене спитано, як вийти з того положення? — то мусів би я відповісти, що Австрія мусить так устроїти ся, як сего вимагає єї *історичний розвій, єї характер, єї потреби і єї сила*. А не можна буде Австрію

Вітер носив немилосердно на всі сторони снігом і опирав ся о галузки придорожних дерев, що покійно схилялись перед сильнішим.

По лівій стороні дороги навіяло високу гору снігу, зпоза котрої виривали хрести і статуї. Тут простягалось друге місто — умерших, тихе супокійне, жалібне, сумне.

Як на полі і на дорозі, так виглядало і на кладовищі. Половина гробів лежала під грубою верстовою снігу, а половина друга вкривалась зісохлою та зівялою травою.

Ольга, що до тепер ступала з закритим хусткою лицем і похиленою головою — глянула перед себе. На кладовищі крім неї не було другої живої душі. Все йшла дальше, дальше наперед, до місця, де був гріб занедбаний з похиленим хрестиком. Кинулась на гріб і поляла слезами розпукки.

Сї уста дрожали, як би шептали молитву.

Коли сторож вечером вийшов замкнути браму, звернув увагу на гріб неформний, вкритий снігом.

Наколи прийшов зі сьвітлом і відгорнув наметений сніг побачив мертве тіло жінчини, що була тільки забавкою.

здоровити в иньший спосіб, як тим, що треба зіврати з національним централізмом, а перейти до устрою федералістичного. Чи Німці до сего допустять? — се друге питанє. Без їх голосів не можна і думати про зміну конституції. Отже який вихід? Вихід — кажуть нам — лежить в тім, щоби ми з Німцями помирими ся. Добре. Мирім ся. Але при всякім миреню мусить одна сторона понести більшу або меньшу втрату. Чиж маємо ми знов заплатити кошти миреня? Таж треба, щоби той уступив, котрий доси мав більші права. А се вже ясна річ, що доси Німці посідали всякі права в нашім краю. Се проста лож, будь-то ми Німців гнетемо. Перегляньте лише історію нашу за послідних трийцять літ. А в тих трийцяти літах ми заєдно говорили Німцям: Ось вам чистий лист паперу. Пишіть на нїм услів'я примиреня! А щож вони написали? Раз написали нам віденьські пунктації, а нині: проч з розпорядженнями язиковими! В обох случаях бажали Німці лише нашої шкоди. На такий мир ми пристати не можемо. Наше услів'я звучить: Повна рівновартність, повна рівноправність, а то враз з узнанєм історичних і державних прав королівства чеського. Коротко кажучи: Німці мусять стати чеськими патриотами, їм мусить сила нашого королівства бути рівно дорогою як нам, вони мусять розстати ся з мислю: Чехію перешахрувати Німеччині.

Але чи пристануть Німці на наші вимінки? Годі! Ми нині розійшли ся більше ніж коли-небудь давнійше. Сеся хвиля не до переговорів. І для того я не маю ні найменьшої надії на помиренє нас з Німцями. Подумайте лише, як брутально віднесли ся они до нас в послідних часах! А заходить ще питанє, хто має між нами посередничити? Скажете правительство; се єго обовязок. Добре. Але чи Німці поручать гр. Баденьому посередництво? Годі. А і Чехи не можуть сего зробити. Правительство відчуває се і для того не накидає ся сторонам на роз'ємника. А може має посередничити більша посілість німецька? Не знаю, чи Німці вірять своїй шляхті? Нам се посередництво прийняти годі, відколи німецька шляхта попала в невід Шенерера. Тож може буде розіймати нас чеська феодальна шляхта? Она колись підписала віденьські пунктації. А нині? Нині она доперва в часті стає при своїм народі. Нині лише кількох молодших з посеред неї зблизилось до народа чеського. Тіпуть тим зближенєм і, дай Боже, щоби шляхта чеська обняла провід нашої справи. Але шляхта ся ще не відбула огневої проби. Треба виждати.

Хтож про те має мирити нас, наколи ті всі чинники не спосібні зблизити нас до Німців, а Німців до нас? Думаю, що ту задачу можуть довершити лише мужі довіря з обох сторін. Ми готові їх вибрати, най ідуть, най пробують. Тільки і при тій акції треба поступати обережно. Мужам довіря не можна давати повномочия, а треба їм точно подати ті точки, від котрих не могли би відступити ні на одну кому. А сї точки обняті нашою програмою, а перша точка в тій програмі се — узнанє чеського державного права. Чи пристануть Німці на наші услів'я? Мабуть ні! Таж они не хотять навіть узнати розпоряджень язикових. Они впрочім розвивають тепер таку силу, що мабуть не лише правительство їх боїть ся, але що і нам треба їх боїти ся. Нам треба вже нині готовити ся до нового бою, бо небавом, здає ся, прийдемо в положенє суперечне з правительством і перейдемо в опозицію. Німці навчили нас, як можна вести обструкцію. Їх остру сокиру зуміємо взяти в руки? Я не важу ся нині сказати, що в недовзі обставини зневолять нас дійсно, змити наново чеські сили. Таж на графа Баденього напірають нині не лише Німці-центри, але і Мад'яри і чинники позаграничні. Не хочу ворожити. Людям подобає ся такий ворожбит, що віщує найбільше лихо. Я рад би сказати вам найбільше добро. Але бачу, що Німці за свою зраду стану будуть мабуть небавом винагороджені давнійшим значінєм, а ми за нашу лояльність одержимо знов всяких Коллерів і Тунів. Їм повернуть давню власть, а нас будуть волочити по тюрмах.

Тому ж не треба тепер народови нашому дипломатизувати і вести політику опортунізму. Нарід мусить бути завжди готовим, стати рішучо за свої права. Я люблю наколи нарід є

трохи радикальнійший, в добрім значіню сего слова. Все, що нам доси довелося одержати, завдячуємо своїй силі. Тому бережіть ся і кріпите ся! До бою, що нас жеде, треба знатних сил. А вірте, що таки доведемо до перестрою Австрії в хосен народу нашого.

Вісти політичні.

Гр. Голухоский відвідав 20 липня державного секретаря Більова, що гостить тепер в Семерінгу.

В дипломатії російській зайшли на днях значнійші зміни. Амбасадор царгородський Нелідов перенесений до Риму; Зіновєв з Штокгольму до Царгорода; заступник директора азійського відділення, Губастов, став консулем в Петині. Перенесенє Нелідова з Царгорода до Риму здивувало Европу о стілько, що Нелідов був тим амбасадором російським в Царгороді, що угрунтував вплив Росії на Туреччину супроти Англії. В Ілдіз-Кіоску був він самодержцем майже. Наслідник єго Зіновєв має бути рівно зручним дипломатом, а до того панелявістом. Догадують ся, що Мурявєв переніс Нелідова в наслідок стрічи цісаря нашого з царем. Губастов був через якийсь час також генеральним консулом у Відні. Назначенє єго до Чорногори знаменувало би, що всі справи на всході мали би на якийсь час спочати.

В справі цілійській. Посли словінські полудневої Стирії порішили, не брати участі в засіданнях соймових, доки справа гімназії не буде в користь Словінців полагоджена. З Відня телеграфують, що правительство намірило при німецькій гімназії Цілеї завести словінські паралельні класи під управою окремого директора. Се мала би бути концесія, але дуже загадочна, позаяк до одної класи не вільно би приймати більше як 50 учеників. Що через такі розпорядження правительственні антагонізм народний лише змагає ся, сьвідчить факт, що виділ краєвий в Країні порішив на днях, звести німецьку школу реальну в Люблянї, а завести натомість словінську, бо показалося, що в сїм році шкільнім число словінських учеників (183) переважало німецьких (148).

До ситуації. Півофіційна «Reichswehr» з 19 липня так малює теперішнє положенє. Тучі розійшли ся. Політика спочине до половини серпня. Гр. Бадені уступив — але лише до Буска. Надії обструкції не сповнили ся. Чи тепер зберуть ся сойми? Коли буде скликана рада державна? Як буде виглядати перше засіданє? Що стане ся з мировими переговорами? Ніхто не уміє відповісти на ті питання, бо шеф кабінету на відпустці, або був він так жорстокосердний, що на ту тему не видав перед відїздом жадного комунікату. Тепер мабуть настане час інтерв'їв. Бідні послы в часі літного жару будуть мусіти всего догадувати ся. Може подумають серіо про поладженє політичне? Час би подумати. Час на розвагу і розумні слова по ріжнородних, не конче щасливих виступах і ділах. Час гоїть звичайно всякі рани. Один опозиційний орган написав приміром на днях, що справа цілійська — се не найбільше ще лихо. Добре. Бо перед двома літами она дуже роз'ярила Німців. Тепер лише в соймі угорським веде ся обструкція, ще більше різька як у нас, бо там вже йде не вкучаки. Угорщина (не Шікер) — має тепер слово.

«N. fr. Presse» по недостатку иньшої теми, приносить (21 липня) передову статію, в котрій злобить ся головню на аграристів німецьких, що за їх старанєм правительство знесло біржу збожеву в Берлінні та що тепер ті аграристи домагають ся замкнення границь для довозу посторонного збіжа на шестимісячний час. Але болю свого не виявляє «N. fr. Presse» просто, а волює ся нападами на кабінет Мікеля і гр. Баденього, що оба ті мужі державні ведуть Німеччину і Австрію в пропасть реакції. Паралеля лежить в тім, що в Німеччині правительство підчинає ся під волю рільників, а в Австрії під волю Слав'ян і клерикалів. Одним лише потішав ся орган лібералів, іменно вістію, поданою в «Silesia», що правительство заборонить віче польське, скликане на 1 серпня до Цешина.

«Deutsches Volksblatt» містить з великим несмаком справозданє пос. галицького Вельовей-

ского, зложено в Коломиї перед більшою посі-
лостію (18 липня). Пос. Вельовейський розбив
Німцям всякі надії на можливість розірвання те-
перішньої більшості парламентарної. Він сказав
між иншим: Як би яке-небудь правительство
захотіло відкликати звісні розпорядження языко-
ві і виступити проти тих основ, на яких опирає
ся нинішня правля, то такий кабінет не найде
собі ні на одну хвилину підтримки зі сторони
теперішньої більшості. Хто числить на се, що
«коло» польске покине принципи висказані в
адресі тронівій і зирне з автономними сторон-
ництвими ради державної, той обиджає так по-
важне сторонництво, яким є «коло» польске, і
сам собі припише наслідки свого легководуного
рахунку.

О. Шайхер, виднійший антисемітський посол
ради державної, ставав 19 липня перед своїми
виборцями в С. Пельтен і пояснив теперішнє
положення в такий спосіб. Він жалув, що прави-
тельство так скоро закрило засідання палати по-
сольської. Він не осуджує крикунів в теперішнім
парламенті, але і не одушевляє ся ними. Крики
ті були би по кількох тижнях пережили ся.
Деякі політики думають, що обструкція була
конечна. Признаю, але лише в часті. Прави-
тельство, що опирає ся на штучно зліпленій
більшості, не в силі довго удержати ся при
власті. Можна було винайти инші средства,
щоби повалити правительство. Але до того тре-
ба було, щоби всі Німці стояли за одно. Закри-
те ради державної не принесло ніяких користей.
Заборонаю зборів, замиканем послів і тим, що
до Хебу вислано чеську поліцію, правительство
нічого не вдіє. Правда не дасть ся подавити.
Щож буде по скликаню ради? Тоді стане на
порядку дневнім справа хебська, а позитивної
роботи опять не буде. Треба боліти над тим, що
правительство бере ся за так нагальні средства.
Найсумнішим було поведене католицкого лю-
дового сторонництва. Як би оно держало ся
прочих сторонництв німецьких, то вже нині ви-
глядала би констеляція політична инакше. Роз-
порядження языкові треба приділити окремії
комісії парламентарній, а ся най виробити проєкт
закона языкового.

Нове автономне питання вирінає в Тироли.
«Voce Cattolica» подає вість, що намісник Тиро-
лю, ґр. Мервельт, покликав на днях послів іта-
лійських з полудневого Тиролю: Базанеллю, Саль-
вадорія, Чіанього і Мальфатія до Інсбруку, щоби
обговорити з ними усліва, під якими би Трен-
тови можна признати деяку автономію.

Сербська скутинина признала міністрови війни
додатковий кредит на нову організацію військо-
ву над 9 мільонів франків. Імовірно заведе Сер-
бія в себе нові репетірові карабіни замість ни-
нішніх звичайних, системи Кока-Мільовановіч-
Мавзера, 10-15 міліметрових поєдинок.

Француска палата приняла новий закон о
безпосередних податках 516 голосами проти 7.
Як звісно, то ся реформа податкова опустила
дрібним рілним господарям 25 мільонів фран-
ків з річного податку ґрунтового. У нас всі зе-
мельні властители одержали ледви 10—15 кр.
опусту на ґульдені, а через ревізію катастро
ґрунтового 2½ мільона зр.

Новинки.

— **Подорож бальоном до північного бігуна.** Пів-
нічний бігун став послідніми літами дуже при-
надною метою наукових виправ. Ще не прого-
моніло по Європі імя славного норвезкого по-
дорожника Нансена, що дістав ся був кораблем
трохи не до самого бігуна, а вже вибрав ся не-
давно в ту таємничу країну вічних ледів другий
учений, штокгольмський інженер Андре. По-
дорож ся тим незвичайніша, що відбуває ся
бальоном. Дня 11 липня взів ся Андре з дво-
ма товаришами, інженером Френкльом і по-
ручником Стріндбергом з північно-східної кін-
чини громади островної Шпілі (Spitzbergen) і
полетіли при хорошій погоді та сприяючій вітрі
в напрямі північно-східнім. Сам бальон, що но-
сить назву «Орел», обнимає 5000 кубічних ме-

трів і не є зовсім кулистий — в середині має
подобу вальця. Зверху покритий вітрильним
полотном, щоби устеречи ся від атмосферичних
осідів. Висота бальону виносить 21½ метра.
Побіч усіх наукових приладів взяв Андре з со-
бою також кілька листових голубів, котрі думає
опісля від часу до часу пускати з вістями на
полудне. При тім всім заосмотрений бальон в
санки і один човен, так, що если би на случай
якогось ушкодження бальону воздушна подорож
була неможлива, буде на чім повертати. Андре
є переконаний, що при сприяючій вітрі переїде
бігун в двох або трьох днях, так що ціла его
воздушна подорож потреває найдовше 14 днів,
хоть запас поживи, яку взяв з собою, вистане
на півнята місяця.

Щож до бальону, то може він уносити ся
в воздухах 40 до 45 днів з пересічною скоро-
стю 35 кілометрів на годину. Наколиб сеся
подорож удала ся, то становила би епохальний
крок в змаганнях людского ума, щоби і ту мі-
тичну вітчину білих медведів розелідити. З ба-
льону можна досконало обсервувати всілякі воз-
душні явища на бігуні, а що більше, можна ма-
ти знамениті погляди на розклад леду і води,
що було би певним дороговказом, куди мають
удавати ся будучі виправи. А зазначити треба,
що воздушні виправи не можуть ніяк заступити
виправ корабельних, бо лише ті послідні нада-
ють ся до властивих наукових дослідів.

— **Біциклем на другий світ.** Перед кількома
днями погіб офіцер німецької маринарки Ганке,
син шефа цісарської канцелярії військової. Іхав
він на біциклі по похилості, спадаючій в сторону
озера Ляндрем. Видно не всів завчасу зіскочи-
ти, бо влетів в воду і утопив ся. Вість о его
смерті походить від хлопця, що находячи ся
над берегом озера, приглядав ся страшному ви-
падкові і чув, як Ганке кликав о поміч, котрої
ему однак ніхто не міг уділити, бо крім хлопця
нікого не було поблизько. Тіла не віднайдено ще
доси. Після оповідання хлопця, Ганке видобуваю-
чи хустку до носа, стратив рівновагу і упав з ко-
леса до озера. Кружить також поголоска, що
Ганке словив самоубийство, а то боячись від-
вічальности за досить глупий випадок, який лу-
чив ся недавно на его кораблі німецькому ціса-
реви. Коли іменно цісар Вільгельм находив ся
на кораблі, упала ливна на него і ударила лег-
ко в око, Отець погібшого бавив з родиною
в Карльсбаді і там повідомлено его про смерть
сина.

— **Явність гіпотечну** практикували Греки в
розмірах, котрі нам, живучим нині, видали би ся
певно — компромітуючими. Вість о позичці, за-
тягненій на дім, рито на камені, на фронті дому,
від уличі. Деколи служив до сеї цілі відлудок
скали, що лежав случайно перед домом або ин-
ший подібний матеріал. В міру сплати, зміню-
вано цифру довгу, давнійшу вишкребувано, а
рито нову. Подібним змінам улягали назвиска
вірительів, если один вступав в права другого.
Написи такі можна ще нині в Афинах подибати.

— **Не зле мусить поводити ся лікарям в Англії,**
если умираючи лишають мільонові маєтки. В р.
1896 умер лікар др. Патрік Фріцер, що лишив
420.000 фунтів штерлінгів (около 5 мільонів зр.),
сір Джон Еріксен зіставив 90.000 ф. шт. (понад
мільон зр.), сір Жорж Гумфрі 80.000 ф. шт., др.
Самуїл Гольдсварт 50.000 ф. шт. і т. д. У нас
сего ніколи не буде.

— **Трийцять літ в ліжку** провела в Англії одна
стара панна, що умерла недавно в Teignmouth.
Одного вечера, маючи 38 літ, в р. 1868, удала
ся цілком здорова на супочини. На другий
день рано заявила, що найвигіднійше жие ся
в ліжку і постановила решту життя провести
в ліжку. І справді так учинила. Щоби їй не
нудило ся, веліла устатити в комнаті спеціаль-
ний прилад з зеркалами, так що в ліжку могла
видіти все, що діє ся на уличі. До послідних
часів була старуха здорова і принимала що день
численні відвідини. Умираючи важила 238 фунтів.

— **Хлопський розум.** — Сусіде! Засік в шпихлі-
ри був 2 метри довгий, 1 метр заширокий, а 1
метр заглибокий. Кілько літ було господареві?
— Літ? Пятьдесят чотири. — А ви як се ви-
мірковували? — Просто! У мене є такий засік, а
я як-раз кінчу 54 літ.

— **Дрібні вісті.** В Закопанім син краківського
купця Фішера, Юліян, їдучи біциклем, упав під
фіру, наслідком чого розтріскав собі чашку. —
Труба воздушна в полученні з ґрадом навістила
кільканайцять сел під Варшавою і знищила у-
весь людський добуток та зрівнала усе з землею.
Не обійшлося без жертв в людях. — На Едем-
пашу урядив хтось замах, присилаючи ему до
Домокос пекольну машину. Замах не удав ся,
бо при отвореню пакету потеряв лише ад'ютант
паші руку. — В Золочеві застрілив ся жовнір

11 п. п. Франц Стоцкий. — Звісний б. посол до
ради державної і адвокат др. Кароль Леваков-
ський, один з проводирів партії лудової, пересе-
лив ся на постійний побут до Швайцарії. — Др.
Олександр Чоловський, мійський архівар зі Льво-
ва вибрав ся в наукову подорож до Швеції, що-
би студіювати в тамошних музеях і архівах па-
мятки, які зрабували були Шведи в р. 1704 зі
Львова і забрали з собою. — Рада міста Терно-
поля підписала контракт з одною віденською
фірмою, котра з'обов'язалась урядити в Терно-
полі електричне освітлене. — Задля катастро-
фи на залізниці під Коломиєю вточено вже
слідство інженеру Ляндесови, урядникови ру-
ху і будникови, до которого надзору міст сей
належав. Показалось наперекір твердженням уря-
дних властей, що причиною катастрофи не бу-
ла віс мајор але просте недбальство. — В Пе-
ремисли погоріли війскові магазини. Шкоду
обчислюють над 100.000 зр. — Дня 10 серпня
відбуде ся в Волиці комаровій (станція і почта
Сокаль) вінчанє п. Івана Калиньского, укінченого
богослова, з панною Наталією Лонцкою, дочкою
місцевого пароха. — Бурмістром Калуша виб-
рала Рада мійска Людвіка Русса, заступником Йо-
сифа Фельчиньского.

Наука, штука, література.

— **Записок Наукового товариства ім. Шевченка**
т. XVIII. вийшов під редакцією М. Грушев-
ского і містить розвідки: 1. Варлаам і Йоа-
саф, старохристиянський духовний роман і
его літературна історія, Д-ра Івана Франка,
2. Набїг козаків на Очаків 1545 р. Евгена
Барвіньского; 3. Проєкт поліпшення тор-
говлі на Україні 1784 р. Миколи Княже-
вича, 4. Miscellanea: Грамота московского уря-
ду до донських козаків про українські справи
1659 р. Олексія Маркевича; 5. Наукова хро-
ніка: Нові розвідки з історії давньої Руси М.
Грушевского. 6. Бібліоґрафія і 7. Вісти з то-
вариства. В бібліоґрафічнім відділі взяло участь
17 рецензентів, котрі оцінили 37 книжок.

— **Збірник секції математично-природописно-лі-
карської**, наукового товариства ім. Шевченка під
редакцією проф. Івана Верхратского і проф.
Володимира Левицкого вийшов т. I, котрий
ми недавно обговорили в окремій статі і міс-
тить розвідки: 1. Про переступ чисел e і n Во-
лодимира Левицкого і тогож автора; 2. До-
кази істнованія інтегралів рівнянь ріжничкових.
3. О кристалізованім ксантині і гуанілі профес.
Івана Горбачевского (з Праги), 4. Причинок
до анатомії порівнятельної судин кровних у хро-
баків Івана Раковського (з ілюстраціями), 5.
Скільки часу потребують мотилі сьвіжо вилетіти
до повного розвитку своїх крил? Івана Вер-
хратского, 6. До змін положень матерниці,
Др. Ш. Сельского. 7. Причинок до діагности-
ки клінічної тифу кишкового (Діагностика Ер-
ліха і Серодіагностика Відала) Д-ра Осипа Да-
кури, 8. VI. Піроговский з'їзд лікарів у Києві
д-ра О. Черняхівского. — Ціна сего тому 3 ко-
рони. Зверхне вистаченє сего виданя зовсім від-
повідне.

— **Зоря ч. 12.** містить: Не судилось, Оповіданє
з давню минушого О. Л.—сь. Пересьпиви Павла
Граба: Едґар Пое П. Аннабель-Лі. Вілліям Купер.
Томас Гуд. Лонґфелло І. Сон невольника П.
Норманський барон. Нахмарило комедія на 4 дії
Бориса Грінченка (конець). Кобзарів заповіт М.
Лободи. — Пророк (по Лермонтову) М. Лободи.
Поступова Польща, два відчити М. Грушевского.
— До історії останного побуту П. Куліша у Льво-
ві д-ра Щурата. Поясненія до ілюстрацій (Кор-
нило Заклинський, Дім Просьвіти у Львові і війт
з жінокою з Слободи рунґурскої). Замітка редак-
ції до «Листу з України російської» поміщеного
в 11 ч. Зорі. Хроніка. Бібліоґрафія. Переписка
ридакції.

— **Зоря ч. 13.** містить: Не судилось, оповіданє
з давного минушого О. Л.—сь, (конець). — Пе-
ресьпиви П. Граба: Вольтер Скот, Вордсворт, Ро-
берт Соуті, Теннісон. — Злодійка Оксана опо-
віданє Л. Яновської (конець буде) — До дівчини
Атенки з Байрона перекл. А. Кримський. Посту-
пова Польща, два відчити М. Грушевского (ко-
нець). — Літератури й життя (листи з України
російської) П. Оповідки і критичні замітки: До
рецензії В. Заренка про «Рускі биліни і думи
М. Пачовского» А. Кримського. — Пошестія хво-
роба Чума. В—нко. До ілюстрації: Вид Чорно-
гори. Верх «Шпичі». Селяни з Рунґурів і Акре-
порів. — Бібліоґрафія.

Веснянки

прищипки, утроб'яні плями вигубляє успішно в
дуже короткім часі, від давна випробований

Crème Iris

161 16—? Д-ра Whytt'a

— Ціна слоїка з приписом ужитя 80 кр. —

Тільки правдиві з підписом Д-ра Whytt'a.

Головний склад в аптіці

Жигм. Рукера

під «Срібним орлом» у Львові.

Розклад їзди поїздів залізничних

обов'язуючий від 1. липня 1897.

(Приїзд і від'їзд поданий після часу середно-європейського).

Поїзд		до Львова	Поїзд		зі Львова
посп.	особ.		посп.	особ.	
приходити о годині			приходити о годині		
1-30 1-50 2-15 2-30	7-30	з Іцкан	6-00	до	Підволочиск з голови двірця
	7-50	" Янова	6-10	"	Іцкан
	7-52	" Тернополя на Підзамче	6-15	"	Підволочиск з Підзамча
	8-05	" Лавочного	6-45	"	Іцкан
	8-15	" Тернополя на головний дворець	8-40	"	Кракова
	8-25	" Сокала	8-55	"	"
	9-10	" Кракова	9-20	"	Скольного (до Гребенова від $10\frac{1}{2}$ до $31\frac{1}{8}$)
	10-35	" Ярослава	9-25	"	Сокала
	1-15	" Янова	9-40	"	Янова
	—	" Кракова	10-05	"	Підволочиск з головного двірця
	1-40	" Скольного (Гребенів від $10\frac{1}{2}$ до $31\frac{1}{8}$)	10-27	"	" з Підзамча
	—	" Черновець	10-45	"	Іцкан
	—	" Підволочиск на Підзамче	1-04	"	Янова (лиш в неділі і свята)
	—	" " " головний дворець	1-55	"	Підволочиск з головного двірця
5-25	" Сокала	2-08	"	" з Підзамча	
5-35	" Підволочиск на Підзамче	2-31	"	Брухович що неділі і свята до дальшого зарядження	
5-45	" Іцкан	2-40	"	Черновець	
Ніч		2-50	"	Кракова	
5-10 8-45 9-43 9-50 10-00	3-04	з Підволочиск на Підзамче	3-00	"	Янова
	3-30	" " " головний дворець	3-05	"	Скольного (від $1\frac{1}{2}$ до $30\frac{1}{8}$ з Стрия)
	6-00	" Кракова	4-40	"	Ярослава
	6-55	" Підволочиск на головний дворець	3-40	"	Зимної води що день до дальшого зарядження
	8-00	" Кракова	3-48	"	Брухович
	8-15	" Янова тільки в неділі і свята що день а від $15\frac{1}{2}$ до $31\frac{1}{8}$ в будні дні	Ніч		
	8-45	" Брухович тільки від $20\frac{1}{8}$ аж до дальшого зарядження	4-40	до	Кракова
	8-49	" Кракова	5-20	"	Лавочного
	8-49	" Брухович тільки від $1\frac{1}{2}$ до $25\frac{1}{8}$	6-24	"	Янова лиш в будні дні
	9-01	" Янова (від $15\frac{1}{8}$ дня $31\frac{1}{8}$ в неділі і свята)	6-45	"	Кракова
	9-10	" Іцкан, Бергомету з виїмком понеділка	7-05	"	Сокала
	9-30	" Янова тільки в неділі і свята що день а від $15\frac{1}{2}$ до $31\frac{1}{8}$ в будні дні	7-25	"	Тернополя з головного двірця
	9-43	" Кракова	7-30	"	Лавочного
	9-50	" Підволочиск на Підзамче	7-47	"	Тернополя з Підзамча
10-00	" Іцкан	8-50	"	Янова в неділі і свята	
10-20	" Підволочиск на головний дворець	10-30	"	Іцкан	
12-10	" Скольного (лиш від $1\frac{1}{2}$ до $30\frac{1}{8}$) Стрия, Хирова	11-00	"	Кракова	
	" Лавочного	11-37	"	Підволочиск з головного двірця з Підзамча	

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

1000

туток цигаретових за 1 зр. поручає фабрика туток
АНТОНІНИ МАЗУРКЕВИЧ
Львів, улица Галицька число 12.

Замавляючим 5.000 туток разом опакowane і відсилка franco.

Учитель

орган руского товариства педагогичн. двотижневник педагогично-науковий, виходить від 1-го червня 1889 у Львові ул. Вірменська ч. 2. Передилата на цілий рік 3 зр., на пів року 1.60 кр., на чверть року 1 зр.

Набути можна в головнім складі

Винкентия Кучабиньского

Львів, улица Коперника.

На памятку 300-літнього ювілея свв. Церкви рускої
вийшов

МОЛИТВЕНИКЪ

для христіанъ католикѡвъ обряда руского

під заголовком:

„СВЯТАА СВЯТЫМЪ“
1896.

Львѡвъ, Накладомъ В. Кучабиньского.

Найновіший сей Молитвеник беручим его в руку представляє ся користно вже своїм вийшним видом. Формат книжки зграбний і удатний; друк чистий і гарний; папір добрий; коректа старанна; численні образки і відтиски украшають текст; надписи над сторонами улегчають перегляд книги.

Молитвеник сей, переглянений і поправлений власною рукою Его Еміненції Преосвященнаго Кардинала Митрополита, содержить в собі в найпрактичнійший спосіб зібрані моленія для ужитку так Церковного як і домашнього, а іменно:

1. Службу Божу або Літургію С. Іоанна Златоустаго з молитвами ієрейскими.
2. Цілу Утреню і Вечерню в незмінних їх частях.
3. Додатки змінні до сих Богослужень, як Тропарі, Кондаки, Богородичні і Антіфони на всі праздники урочисті в році.
4. Обширно зложене приготівлене до Свв. Сповіді і Свв. Причастія разом з Псалмами покааннями.
5. Молитви обичні з частию Катехизмовою.
6. Молитви ранні і вечірні від СС. отців зложені, з церковно-славянського на руске толковані.
7. Три акафисти: Ісусу Сладчайшому, Пресв. Діви Марії і С. Николаю.
8. Параклис або Молебен до Пресв. Діви Марії.
9. Пятьдесять різних Молитов на всяку потребу в бесіді рускій.
10. Парастас за померших.
11. Пісні набожні і Коляди.
12. Календар церковний і Пасхалія.

Текст церковно-славянський заосмотрений численними объясненнями, при трудніших місцях подані переводи. Окремі части Богослуженія поозначовані наголовками. Книга призначена для осіб різного стану, так для мужчин як і невіст, так для молодежи як і для старців; а цілю єї — помноженє слави Божої, возвишенє С. Церкви і людске спасенє.

ЦІНА КНИЖКИ:

оправа в полотно англійське	85 зр.	оправа в шкіру з окутем і клямрою і золотим берегами	1-70 зр.
" в півшкіру	1-—	" в шкіру з золотим берегом	1-80 зр.
" в півшкіру з окутем і клямрою	1-20 "	" в аксамит з золоченнями	2-50—3-50 зр.
" в шкіру	1-20 "	" в слонову кість	2-50—3-50 зр.
" в шкіру з окутем і клямрою	1-40 "		

При більших затребованях, почавши від 10 екземплярів відступає ся 20% рабату.

Набути можна в головнім складі Винкентия Кучабиньского ул. Коперника, Львів.

Видає й відповідає за редакцію: Стефан Кульчицкий.

Всілякі купони

вильосовані цінні папери

виплачує

без потручення провізії або коштів

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО

Контора виміни і відділ депозитовий перенесені до льокалю партерового в будинку банків.

(27) — ?

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовлення і посередничить в закупів:

Світло церковне

впрост з фабрики Іа по 70 зр., Па по 64 зр. за 100 кіл. Іосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку Іосо місце продукції.

Зі складів висилає: **КАВУ** по 5 кіл.

посилках почт. в ціні по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко

ВИНО в 5 кіл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. — Інші товари по умірених цінах.

60—?

ПРАВДА

ІЛЮСТРОВАНЕ ПИСЬМО ДЛЯ РУСКОГО НАРОДУ

під редакцією

Антоня Березиньского

виходить у Львові тижнево кожної п'ятниці.

Буде подавати поезії, повісті, життєписи з портретами, поучаючі статі з історії, письменства, господарства, промислу, вісти про читальні, вісти політичні і суспільні. Крім того буде містити часть забавну.

Передплата: В Австрії річно 4 р.
" піврічно 2 р.
" чвертьрічно 1 р.
За границею річно 8 рубл.
" піврічно 4 рубл.

Редакция, адміністрація і експедиція
Львів, ул. св. Миколая 13.

Дмитро Затурский

поручає свою

робітню обуви мужескої, жіночої і для дітей

у Львові, ул. Коперника ч. 5.

Виріб тривалий і елегантний. Ціни умірені. Замовлення з провінції залагоджує відвотною поштою.

80 8—10

З Друкарні В. А. Шийковского.